

Assistentie in wonen zorg en welzijn

Met dit document willen we **inspiratie** bieden bij de leerinhouden van de doelen uit de cluster 'Zorg en ondersteuning' vanuit de gezondheidspatronen van Gordon. Vooral voor de doelen rond de principes voor gezondheidsbevordering (LPD 16), ondersteunen van het welbevinden van cliënten in verschillende levensfasen (LPD 18) veel voorkomende zorg- en ondersteuningsvragen (LPD 19) en ondersteunen van cliënten bij verplaatsingen (LPD 20) is er een rechtstreekse onderlinge link vanuit de gezondheidspatronen van Gordon.

Het gaat in dit leerplan over de logistieke en huishoudelijke taken in de verschillende professionele contexten nl

- doelgroep 0-3j in kinderdagverblijven, onthaalouders,
- doelgroep volwassenen en ouderen met een zorgbehoefte in WZC, ziekenhuizen, thuiscontext
- logiesverstreckende settings miv zorg- en herstelverblijven en recreatieve settings

Bij elk van deze patronen gaat het over het toepassen van de principes van gezondheidsbevordering.

Gezondheidsbevordering= bevorderen dat mensen zich gezonder gedragen en zo langer leven in goede gezondheid en dit door

- individueel gedrag te beïnvloeden
- gezonde leefomgeving te creëren

Bestaat uit:

- Ziektepreventie (primair, secundair, tertiair) vb vaccinatie
- Gezondheidspromotie – Vlaams – Gezond leven: vb richtlijnen rond bewegen
- Gezondheidsbescherming – Federaal - FOD volksgezondheid, veiligheid, voedselketen, milieu: vb regelgeving rond voedselhygiëne

De gezonde mens is nog steeds het uitgangspunt en daarom zullen inhouden rond ziektebeelden eerder beperkt zijn. Enkel omwille van het observeren van veranderingen (LPD3) en principes van gezondheidsbevordering (LPD 16), kan je indien nodig wel de link leggen naar bepaalde problemen die regelmatig voorkomen zoals bv. voedselallergieën, gehoorproblemen, enz. .

Wensen en behoeften zijn de krachtlijn in dit leerplan en is niet opgenomen als aparte doelstelling, maar wel noodzakelijk om in het achterhoofd te houden bij alles wat je doet.

Tegemoetkomen aan en signaleren van wensen en noden van cliënten

Indirecte zorg verlenen en logistieke taken uitvoeren gebeuren niet op willekeurige wijze, maar gaan sterk uit van de wensen en noden van de zorgvrager of gast. Dat geldt eveneens als het gaat om comfort, ontspanning en vrije tijd. Dat vergt observatievaardigheden die worden ingezet om de behoeften van de zorgvrager of gast in kaart te brengen. De leerlingen hebben daarbij aandacht voor diversiteit en die ook actief ondersteunen. Ze nemen een proactieve houding aan waarbij ze vragen stellen en in gesprek gaan.

Tot slot is het belangrijk dat de doelen van zorg en ondersteuning in relatie gebracht worden met de doelen uit het kwaliteitsvol handelen en de leerplandoelen uit de andere clusters.

Gezondheidspatronen in relatie tot de stelsels van het menselijk lichaam

Gezondheidsbeleving en -instandhouding

- begrippen: gezondheid en welzijn, - beleving, - instandhouding, - bevordering, preventie
- gezondheids- en welzijnsbeleid: kernelementen
- gezondheidsdoelstellingen
- geneesmiddelen
- vaccinaties
- EH Eerste Hulp en reanimatie
- participeren aan projecten/acties

Voeding en stofwisseling

- spijsverteringsstelsel
- huid
- afweer- immuunsysteem

Uitscheiding

- urinestelsel
- darmstelsel

Activiteiten

- bewegingsstelsel
- ademhalingsstelsel
- hart- en bloedvatenstelsel

Slaap en rust

Waarneming en cognitie

- zintuigen: oog, oor, neus, tong, huid
- zenuwstelsel- hersenen

Seksualiteit en voortplanting

- voortplantingsstelsel man/vrouw
- endocrienstelsel

Zelfbeleving

Rol en relatie

Stressverwerking

Waarden en levensopvatting

In relatie tot de gezondheidstoestand

Gezondheidsbeleving en -instandhouding

- begrippen: aandoening, stoornis, beperking, ziekte
- infecties (patroon: afhankelijk van soort)...
- vaccinaties
- kanker
- Eerste Hulp

Voeding en stofwisseling

- diabetes
- obesitas
- ondervoeding / uitdroging

Uitscheiding

- incontinentie

Activiteiten

- hypertensie, astma, ischemische hartaandoeningen, COPD
- aandoeningen aan het bewegingsapparaat, CVA

Slaap en rust

- slaapproblemen
- preventie wiegendood
- decubitus

Waarneming en cognitie

- dementie
- MS
- Parkinson
- depressie
- aandacht voor gebruikers met een verstandelijke beperking

Seksualiteit en voortplanting

- SOA's

Zelfbeleving

- depressie
- verslavingsproblematieken

Rol en relatie

Gezondheidspatroon Gezondheidsbeleving en instandhouding

Dit patroon omvat datgene wat de cliënt van zijn gezondheid vindt en hoe hij voor zijn gezondheid zorgt. Het gaat erom hoe de cliënt zijn gezondheid beleeft en de relevantie daarvan voor zijn huidige en toekomstige activiteiten. Daarbij hoort ook het algemeen gezondheidsgedrag, zoals gezondheidsbevorderende activiteiten, preventieve maatregelen voor de mentale en lichamelijke gezondheid, het opvolgen van medische of verpleegkundige voorschriften en de medewerking aan nazorg.

Link met kwaliteitsvol handelen

LPD3 De leerlingen observeren, signaleren en rapporteren onregelmatigheden

- Observeren, signaleren en rapporteren Observaties betreffende de cliënt kunnen ook aan bod komen: hoeveel van de maaltijd werd opgegeten, heeft de cliënt gedronken ... De leerlingen kunnen bij opvallende verwikkelingen bij de cliënt ook signaleren aan de zorgverleners dat er een noodsituatie is ontstaan. Alhoewel het niet de eindverantwoordelijkheid van de leerlingen is om alle observaties m.b.t. de cliënt op te merken, kunnen ze via de verschillende taken en contact met de cliënt veel zinvolle gegevens verzamelen en signaleren aan de juiste zorgverleners.

LPD8 De leerlingen handelen hygiënisch met aandacht voor gezondheidsbevordering en eenvoudige sterilisatietechnieken.

- Link met persoonlijke hygiëne, algemene hygiëne (omgeving, materialen, linnen,..), beroepshygiëne en voedselveiligheid.
- Met kennis van de begrippen infectie, besmetting, kruisbesmetting maatregelen nemen om het verspreiden van micro-organismen te voorkomen
- Reinigen, ontsmetten, steriliseren enz.

LPD 9 De leerlingen handelen veilig voor zichzelf en voor anderen

LPD 13 De leerlingen reflecteren over een situatie, het eigen handelen en het effect ervan op anderen.

LPD 16 De leerlingen passen algemene principes voor gezondheidsbevordering toe met aandacht voor gezonde en aangepaste voeding, valpreventie en zorg voor voldoende slaap

- Leerlingen passen principes toe voor gezondheidsbevordering mbt gezonde voeding en aangepaste voeding, in bijzonder-voedselveiligheid
- Leerlingen passen principes van persoonlijke hygiëne toe zoals handen wassen en handen ontsmetten, persoonlijke beschermingsmiddelen hanteren,...
- Leerlingen passen principes van algemene hygiëne toe bij linnenzorg en interieurzorg
- Leerlingen zetten in op een gezonde en hygiënische omgeving bij het uitvoeren van logistieke of huishoudelijke taken zoals het desinfecteren en ontsmetten van materialen of lokalen, het eenvoudig steriliseren van bv. flesjes ...;
- Leerlingen passen algemene richtlijnen en preventieve maatregelen toe om ziekte en infecties te voorkomen.
- Leerlingen passen maatregelen toe om kruisbesmetting te voorkomen.

Tips voor integratie:

- Je kan een project gezondheidsbevordering doen m.b.t. de setting in de thuiszorg (vb. in een lokaal dienstencentrum) rond gezonde voeding, gelinkt aan het kwaliteitsvol handelen (bv. LPD 7, 8, 9...)
- Je kan vanuit situatieschetsen werken rond brede thema's zoals voeding, beweging met inbegrip van valpreventie, vermijden van tabak en alcohol, slaap, milieu, mentaal welbevinden, ...
- Je kan werken vanuit ziektepreventie, gezondheidspromotie en gezondheidsbescherming

NOOT:

Gezondheidsbevordering= bevorderen dat mensen zich gezonder gedragen en zo langer leven in goede gezondheid en dit door

- individueel gedrag te beïnvloeden
- gezonde leefomgeving te creëren

Bestaat uit:

- Ziektepreventie (primair, secundair, tertiair) vb vaccinatie
- Gezondheidspromotie – Vlaams – Gezond leven: richtlijnen rond welbevinden
- Gezondheidsbescherming – Federaal - FOD volksgezondheid, veiligheid, voedselketen, milieu: regelgeving rond voedselhygiëne

LPD 3: mogelijke observatievragen

Gezondheidsbeleving en instandhouding

Hoe is de gezondheid van de gebruiker in het algemeen?

Is gebruiker het afgelopen jaar ziek geweest?

Wat doet de gebruiker om gezond te blijven?

(drinken, roken, sociaal contact...?)

Heeft de gebruiker het altijd gemakkelijk gevonden om voorschriften van **arts**, verpleegkundige, zorgkundige, kinesist, therapeut,... op te volgen?

Belangrijkste klacht op vlak van gezondheid?

Heeft de gebruiker momenteel een infectie of overdraagbare besmettelijke aandoening?

Is de gebruiker ergens allergisch voor?

Is de gebruiker in staat de eigen geneesmiddelen in te nemen? Bij problemen, wie helpt?

Heeft de gebruiker last van stemmingswissels?

Gezondheidspatroon Voeding en stofwisseling

Het voedings- en stofwisselingspatroon omvat de opname van vocht en voedsel in verhouding tot de fysiologische behoefte, en ook de indicatoren van de plaatselijke (geografisch) aanwezige voedingsmiddelen. Onder andere: de individuele eet/drinkpatronen, de dagelijkse eettijden, soorten en voedselvoorkeuren, en het gebruik van voedings- en vitaminesupplementen.

Link met kwaliteitsvol handelen

LPD3 De leerlingen observeren, signaleren en rapporteren onregelmatigheden.

- Observaties betreffende de cliënt kunnen aan bod komen: hoeveel van de maaltijd werd opgegeten, heeft de cliënt gedronken ... De leerlingen kunnen bij opvallende verwickelingen bij de cliënt ook signaleren aan de zorgverleners dat er een noodsituatie is ontstaan.

LPD8 De leerlingen handelen hygiënisch met aandacht voor gezondheidsbevordering en eenvoudige sterilisatietechnieken.

- Link met persoonlijke hygiëne, algemene hygiëne (omgeving, materialen, linnen,..), beroepshygiëne en vooral voedselveiligheid.

LPD 13 De leerlingen reflecteren over een situatie, het eigen handelen en het effect ervan op anderen.

LPD 16 De leerlingen passen algemene principes voor gezondheidsbevordering toe met aandacht voor gezonde en aangepaste voeding, valpreventie en zorg voor voldoende slaap

- Lln passen onder toezicht principes richtlijnen toe voor gezondheidsbevordering ivm gezonde en evenwichtige voeding en vochtname
- Je kan hier het spijsverteringsstelsel kort toelichten om preventieve maatregelen onder de aandacht te brengen.

De leerlingen voeren volgens de geldende richtlijnen EHBO en technieken voor levensreddend handelen in de verschillende professionele contexten uit.

- eerste hulp bij verslikking (met inbegrip van Heimlichmanoeuvre)
- eerste hulp bij vergiftiging
- eerste hulp bij snijwonden
- eerste hulp bij huidwonden
- eerste hulp bij brandwonden
- eerste hulp bij insectenbeten,

LET OP: dit is geen leerplandoel in assistentie in wonen, zorg en welzijn maar kan bvb wel aangeboden worden ter verbreding en verdieping. De basis van EHBO zit in LO.

LPD 19 De leerlingen verwijzen de cliënt bij veel voorkomende zorg- en ondersteuningsvragen en vragen m.b.t. hulpmiddelen door naar relevante hulpinstanties.

- Ondersteunen bij het gebruik en onderhoud van hulpmiddelen bij de bereiding van de maaltijden
- Ondersteunen bij gebruik en onderhoud van hulpmiddelen tijdens het eten zelf

Tips voor integratie:

- Duidelijke link met de doelen uit indirecte en logistieke ondersteuning

LPD 3: mogelijke observatievragen

Voeding en stofwisseling

Wat eet drinkt gebruiker normaal (soort/hoeveelheid).
 Eetlust?
 Dieet?
 Gebruik van aanvullende middelen? (vitamines, preparaten, tussendoortjes,...)
 Recente gewichtsveranderingen?
 Moeite met slikken?
 Gebitsproblemen?
 Gebitsprothese?
 Huidproblemen?
 Genezen wonden goed of slecht?
 Koud of warm hebben?

Gezondheidspatroon uitscheiding

Het uitscheidingspatroon omvat de uitscheidingsfunctie van darmen, blaas en huid. Aspecten zijn regelmaat, het gebruik van laxantia of andere middelen om de ontlasting op te wekken. Eventuele veranderingen of problemen wat betreft tijd, manier, kwaliteit of kwantiteit van de uitscheiding.

De manier waarop een gezin/buurt met huisafval omgaat, kan eveneens tot uitscheiding behoren.

Link met kwaliteitsvol handelen

LPD 3 Observeren

- Observaties betreffende de cliënt kunnen ook aan bod komen: gaat de cliënt geregeld naar toilet, ... De leerlingen kunnen bij opvallende verwikkelingen bij de cliënt ook signaleren aan de zorgverleners dat er een noodsituatie is ontstaan.

LPD8 De leerlingen handelen hygiënisch met aandacht voor gezondheidsbevordering en eenvoudige sterilisatietechnieken.

- Link met persoonlijke hygiëne, algemene hygiëne (omgeving, materialen, linnen,..), beroepshygiëne en vooral voedselveiligheid.

<p>LPD 13 De leerlingen reflecteren over een situatie, het eigen handelen en het effect ervan op anderen.</p>
<p>LPD 16 De leerlingen passen algemene principes voor <u>gezondheidsbevordering</u> toe met aandacht voor gezonde en aangepaste voeding, valpreventie en zorg voor voldoende slaap</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lln passen onder toezicht principes en richtlijnen toe voor gezondheidsbevordering ivm gezonde en evenwichtige voeding en vochtopname - Passen onder toezicht preventieve maatregelen toe om problemen mbt uitscheiding te voorkomen
<p>LPD 19 De leerlingen verwijzen de cliënt bij veel voorkomende zorg- en ondersteuningsvragen en vragen m.b.t. hulpmiddelen door naar relevante hulpinstanties.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ondersteunen bij het gebruik en onderhoud van hulpmiddelen bij de toiletgang - Ondersteunen bij gebruik en onderhoud van hulpmiddelen bij incontinentie -
<p>Tips voor integratie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Je kan werken met casussen waarbij je de link legt naar de doelen rond indirecte zorg (vb LPD 24) rond kledij en textiel) en LPD 25 rond zorg voor woon-, leef- en verblijfsomgeving - Je kan hier ook werken rond het verwijderen en sorteren van afval ivm incontinentiemateriaal in de thuiszorg
<p>LPD 3: observatievragen</p>
<p>Uitscheiding</p> <p>Problemen met ontlasting?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Doet gebruiker iets om problemen te voorkomen? • Gebruikt gebruiker iets om stoelgang te reguleren? • Hoe verlopen de sociale contacten hierdoor? <p>Problemen ten aanzien van het urineren?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Last van incontinentie? • Hiervoor in behandeling? • Hoe verlopen de sociale contacten hierdoor? <p>Last van transpiratie?</p> <p>Schaamtegevoelens of decorumverlies?</p> <p>Neemt de gebruiker medicatie m.b.t. de uitscheiding?</p>

Gezondheidspatroon Activiteiten

Het activiteitenpatroon omvat het geheel van lichaamsbeweging, ontspanning, recreatie en vrijetijdsbesteding. Datgene wat energie kost. Factoren die een belemmering zijn voor het gewenste of verwachte individuele patroon, zoals neuromusculaire functiestoornissen, angina of benauwdheidsklachten worden eveneens tot patroon opgetekend. Tot slot maken de vrijetijdsbesteding en alle recreatieve activiteiten die de cliënt alleen of met anderen onderneemt, deel uit van dit patroon. De nadruk ligt op activiteiten die van groot belang zijn voor de gebruiker.

Bewegingsstelsel

Link met kwaliteitsvol handelen

LPD3 De leerlingen observeren, signaleren en rapporteren onregelmatigheden.

- Observaties betreffende de cliënt kunnen ook aan bod komen: heeft de cliënt bewegingsbeperkingen, ... De leerlingen kunnen bij opvallende verwickelingen bij de cliënt ook signaleren aan de zorgverleners dat er een noodsituatie is ontstaan.

LPD 10 De leerlingen handelen ergonomisch met aandacht voor de eigen ergonomie en de ergonomie van de cliënt.

LPD 13 De leerlingen reflecteren over een situatie, het eigen handelen en het effect ervan op anderen.

LPD 16 De leerlingen passen algemene principes voor gezondheidsbevordering toe met aandacht voor gezonde en aangepaste voeding, valpreventie en zorg voor voldoende slaap

- Lln passen richtlijnen toe voor gezondheidsbevordering mbt beweging
- Lln passen richtlijnen ter voorkoming van valpreventie toe

De leerlingen voeren volgens de geldende richtlijnen EHBO en technieken voor levensreddend handelen in alle professionele contexten uit.

- Eerste hulp bij botbreuken, ontwrichtingen, kneuzingen,.....

LET OP: dit is geen leerplandoel in assistentie in wonen, zorg en welzijn maar kan bvb wel aangeboden worden ter verbreding en verdieping. De basis van EHBO zit in LO.

LPD 19 De leerlingen verwijzen de cliënt bij veel voorkomende zorg- en ondersteuningsvragen en vragen m.b.t. hulpmiddelen door naar relevante hulpinstanties.

- Hulpmiddelen om ergonomisch te werken

<ul style="list-style-type: none"> - Hulpmiddelen om zelfstandigheid/zelfredzaamheid te vergroten - Hulpmiddelen bij het mobiliseren en positioneren
<p>LPD20 De leerlingen ondersteunen de cliënt bij verplaatsingen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ondersteunen bij het gebruik en onderhoud van hulpmiddelen bij verplaatsingen van de cliënt. - Na instructie van de zorgverlener cliënten vervoeren met verschillende mobiliteitsgraden zoals vervoer in rolstoel, met bed,..... - Samen met een andere zorgverlener gebruik en onderhoud van hulpmiddelen om ergonomisch te werken als zoals een tillift, draaischijf, glijzeil,.. - Samen met een andere zorgverlener ondersteunen bij mobiliseren, positioneren en transfers,..... - Zorg voor veiligheid en comfort van de cliënt
<p>Hart- en bloedvatstelsel</p>
<p>Link met kwaliteitsvol handelen</p> <p>LPD3 De leerlingen observeren, signaleren en rapporteren onregelmatigheden.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Observaties betreffende de cliënt kunnen ook aan bod komen: is de cliënt passiever dan anders, is de cliënt meer vermoeid dan anders, passiever na bvb een kleine activiteit, kan hij de dag moeilijk aanvatten, ... De leerlingen kunnen bij opvallende verwikkelingen bij de cliënt ook signaleren aan de zorgverleners dat er een noodsituatie is ontstaan. <p>LPD 13 De leerlingen reflecteren over een situatie, het eigen handelen en het effect ervan op anderen.</p>
<p>LPD 16 De leerlingen passen algemene principes voor <u>gezondheidsbevordering</u> toe met aandacht voor gezonde en aangepaste voeding, valpreventie en zorg voor voldoende slaap</p> <ul style="list-style-type: none"> - De lln passen de richtlijnen gezondheidsbevordering ter voorkoming van aandoeningen van hart- en bloedvatstelsel zoals zorg voor voldoende beweging, gezonde voeding, voldoende slaap enz. toe.
<p>De leerlingen voeren volgens de geldende richtlijnen EHBO en technieken voor levensreddend handelen in professionele contexten uit.</p> <ul style="list-style-type: none"> - De reanimatie bij kinderen en volwassenen - Eerste hulp bij bloedingen <p>LET OP: dit is geen leerplandoel in assistentie in wonen, zorg en welzijn maar kan bvb wel aangeboden worden ter verbreding en verdieping. De basis van EHBO zit in LO.</p>
<p>Ademhalingsstelsel</p>
<p>Link met kwaliteitsvol handelen</p> <p>LPD3 De leerlingen observeren, signaleren en rapporteren onregelmatigheden.</p>

- Observaties betreffende de cliënt kunnen ook aan bod komen: is de cliënt kortademig, heeft hij een versnelde, oppervlakkige, piepende, reutelende ademhaling ..., fluimen, hoesten, niezen, De leerlingen kunnen bij opvallende verwikkelingen bij de cliënt ook signaleren aan de zorgverleners dat er een noodsituatie is ontstaan.

LPD 13 De leerlingen reflecteren over een situatie, het eigen handelen en het effect ervan op anderen.

LPD 16 De leerlingen passen algemene principes voor gezondheidsbevordering toe met aandacht voor gezonde en aangepaste voeding, valpreventie en zorg voor voldoende slaap

- Richtlijnen gezondheidsbevordering ter voorkoming van aandoeningen van ademhalingsstelsel zoals ventileren, mondkapje gebruiken, ..

LPD 20 De leerlingen voeren volgens de geldende richtlijnen EHBO en technieken voor levensreddend handelen in zorgcontexten uit.

- Eerste hulp bij ademhalingsstilstand
- Eerste hulp bij CO-intoxicatie
- Eerste hulp bij hyperventilatie
- Eerste hulp bij verstikking (waaronder Heimlichmanoeuvre)

LET OP: dit is geen leerplandoel in assistentie in wonen, zorg en welzijn maar kan bvb wel aangeboden worden ter verbreding en verdieping. De basis van EHBO zit in LO.

Tips voor integratie:

- Je kan de leerlingen een project laten ondersteunen voor gezondheidsbevordering bij ouderen in de residentiële sector ter voorkoming van valpreventie. Zie sessie toelichting (basissessie)
- Je kan de leerlingen laten werken rond ziektepreventie, gezondheidspromotie en gezondheidsbescherming ivm activiteiten (beweging, ademhaling, hart-en bloedvaten)

LPD 3: observatievragen

Activiteiten

In hoeverre is gebruiker in staat volgende activiteiten te doen? (voeding, aankleden, alg. mobiliteit, koken, huishouden, financiën, verzorging, baden, toiletgang, uit bed komen, winkelen,...)

Neemt tijd voor zichzelf wanneer het nodig is? Blijkt uit?

- Belangrijkste dagelijkse activiteiten? Welke?
- Dagelijkse gewoonten? Welke?

Zijn er lichamelijke beperkingen waardoor gebruiker in activiteiten wordt belemmerd? Welke?

Vermoeidheidsklachten?

- Afgelopen tijd passiever geworden? Blijkt uit?
- Problemen met het starten van de dag? Blijkt uit?

Hobby's? vrijetijdsinvulling?

Zijn er activiteiten weggevallen als gevolg van huidige problemen?

Rust en slaap

Slaap en rust omvat het patroon van perioden met slaap, rust en ontspanning verspreid over een etmaal. Hiertoe behoren ook de subjectieve beleving van de kwaliteit van slaap en rust en de hoeveelheid energie en eventuele hulpmiddelen, zoals slaapmedicatie en en bepaalde gewoonten voor het slapengaan.

Link met kwaliteitsvol handelen

LPD3 De leerlingen observeren, signaleren en rapporteren onregelmatigheden.

- Observaties betreffende de cliënt kunnen ook aan bod komen: heeft de cliënt goed geslapen, slaapt hij overdag, had hij een nachtmerrie, ... De leerlingen kunnen bij opvallende verwickelingen bij de cliënt ook signaleren aan de zorgverleners dat er een noodsituatie is ontstaan.

LPD 9 De leerlingen handelen veilig voor zichzelf en voor anderen.

LPD 16 De leerlingen passen algemene principes voor gezondheidsbevordering toe met aandacht voor gezonde en aangepaste voeding, valpreventie en zorg voor voldoende slaap

- Richtlijnen gezondheidsbevordering voor rust en slaap o.a. belang van voldoende rust en slaap, hoe men zorgdraagt voor goed functioneren,
- Richtlijnen valpreventie bvb indien de cliënt slaapmedicatie zou nemen

LPD 19 De leerlingen verwijzen de cliënt bij veel voorkomende zorg- en ondersteuningsvragen en vragen m.b.t. hulpmiddelen door naar relevante hulpinstanties.

- Onderhoud en gebruik van hulpmiddelen bij rust en slaap
- Hulpmiddelen om zelfstandigheid/zelfredzaamheid te vergroten
- Hulpmiddelen bij het mobiliseren en positioneren

Tips voor integratie:

- Je kan een project doen rond slaap en rust waar je dan de logistieke en huishoudelijke taken verder uitwerkt in verschillende contexten; kinderdagverblijf, WZC, hotel, gezinscontext.
- Je legt de link met het kwaliteitsvol handelen LPD 3 waar je onregelmatigheden observeert, signaleert en rapporteert bvb rond infratructurele items vb er is een lamp stuk maar ook rond de items die de client aanbelangen bvb ik slaap slecht omdat , je merkt op dat de client meer slaapt dan anders als je de kamer komt poetsen bvb

- Daarnaast kan je ook LPD 9 rond veilig handelen aanbrengen bvb het belang van het gebruik van onrusthekkens, afsluiten van de kamer, ... fixatie (gedragscode)
- Verder bekijk je hoe je de zorg-en ondersteuningsvragen en vragen mbt hulpmiddelen van cliënten naar relevante hulpinstanties kan doorverwijzen.
- Ook de integratie van de bouwsteen omgeving en organisatie kan opgenomen worden: denk hierbij aan reinigen en onderhouden van de kamer, verluchten van de kamer, bedden opmaken,
- Het gaat zowel over ziektepreventie als gezondheids promotie(richtlijnen slaap van gezond leven) en gezondheidsbescherming (wat de overheid doet bvb invoeren van nachtelijk vliegverbod)

LPD 3: observatievragen

Slaap en rust

Afgelopen tijd verandering in de duur van slaap?
Verandering in kwaliteit van slaap? (in- en/of doorslaapproblemen?)
Doet gebruiker iets om te kunnen slapen? (wat?)
Hoe lang slaapt gebruiker normaal?
Voelt gebruiker zich uitgerust bij het wakker worden?
Last van dromen, nachtmerries?
Neemt rustperiodes overdag?
Kan zich gemakkelijk ontspannen?

Waarneming en cognitie

Waarneming en cognitie omvatten de zintuiglijke waarneming en de cognitieve functies. Te denken valt aan: de kwaliteit van zien, horen, ruiken en proeven. Ook eventuele compensatiemechanismen of prothesen vallen onder dit patroon. Daarnaast wordt de pijnzin en de omgang met pijn, het taalvermogen, oordeelsvermogen en de besluitvorming in dit patroon samengevat.

Link met kwaliteitsvol handelen

LPD3 De leerlingen observeren, signaleren en rapporteren onregelmatigheden.

- Observaties betreffende de cliënt kunnen aan bod komen ivm waarneming: heeft de cliënt pijn, ziet of hoort hij minder goed, heeft hij een slechte smaak, tranende ogen...
- Observaties betreffende de cliënt kunnen aan bod komen ivm cognitie bvb is de cliënt alert, gedesoriënteerd, heeft hij geheugenproblemen, ... De leerlingen kunnen bij opvallende verwikkelingen bij de cliënt ook signaleren aan de zorgverleners dat er een noodsituatie is ontstaan.

LPD 9 De leerlingen handelen veilig voor zichzelf en voor anderen.

LPD 16 De leerlingen passen algemene principes voor gezondheidsbevordering toe met aandacht voor gezonde en aangepaste voeding, valpreventie en zorg voor voldoende slaap

- Richtlijnen gezondheidsbevordering om problemen/aandoeningen aan zintuigen te voorkomen bvb het dragen van oordoppen, volgen van richtlijnen ivm beeldschermwerk, ...
- Richtlijnen gezondheidsbevordering om problemen met hersenen en/of zenuwstelsel te voorkomen bvb het vermijden van alcohol en tabak, ...

De leerlingen voeren volgens de geldende richtlijnen EHBO en technieken voor levensreddend handelen in professionele contexten uit.

- EHBO: voorwerp in het oor
- EHBO bij neusbloedingen, voorwerp in de neus,...
- EHBO bij bewusteloosheid
- EHBO bij epilepsie en koortsstuipen,.....

LET OP: dit is geen leerplandoel in assistentie in wonen, zorg en welzijn maar kan bvb wel aangeboden worden ter verbreding en verdieping. De basis van EHBO zit in LO.

LPD 19 De leerlingen verwijzen de cliënt bij veel voorkomende zorg- en ondersteuningsvragen en vragen m.b.t. hulpmiddelen door naar relevante hulpinstanties.

- Onderhoud en gebruik van hulpmiddelen bij zintuigen bvb bril, ...

Tips voor integratie:

- Het gaat zowel over ziektepreventie (gehoorst bij baby's) als gezondheids promotie (richtlijnen beeldschermgebruik, bescherming oren, ...) en gezondheidsbescherming (wat de overheid doet bvb invoeren van vermindering van decibels bij fuiven, ...)
- Je kan een project doen rond waarneming en cognitie waarbij je bvb lln laat ervaren hoe het is om minder goed te horen , te zien, te ruiken, een verminderd evenwicht te hebben; hier koppel je doelen van het kwaliteitsvol handelen aan bvb LPD 3 observeren, LPD 9 rond veiligheid, LPD 10 rond ergonomie. Verder speel je ook in op doelen van omgeving en organisatie (LPD 24: fris gewassen kledij, LPD 25: net onderhouden kamers) en maaltijdgebeuren (LPD 23: serveren en presenteren van voeding, creëren van een aangename sfeer). Het gaat dikwijls om de sensorische beleving van het geheel (alle zintuigen betrekken)

LPD 3: observatievragen

Cognitie en waarneming

Moeite met horen, zien, ruiken? Hulpmiddelen?

Welke taal spreekt gebruiker?

Zijn er recent veranderingen opgetreden in denken van gebruiker?

Moeite met spreken?

Moeite om beslissingen te nemen?

Zijn er recent veranderingen opgetreden in het concentratievermogen van de gebruiker?

Zijn er recent veranderingen opgetreden in de oriëntatie van de gebruiker.

Pijnklachten?

- Waar, wanneer, soort pijn?
- Wat doet gebruiker doorgaans tegen de pijn?
- Wat doet gebruiker om pijn/ongemak zoveel mogelijk te voorkomen?

Vanuit integratie met leerinhouden m.b.t. kwaliteitsvol handelen, zorg en ondersteuning, maaltijdgebeuren en omgeving en organisatie kunnen ook leerinhouden m.b.t. de overige gezondheidspatronen verwerkt worden in (geïntegreerde) casussen.

Let wel op dat je deze doelen ook in de praktijk omzet en niet bij de theoretische achtergrond blijft hangen.

Gezondheidspatroon Seksualiteit en voortplanting

Seksualiteit en voortplanting omvat seksuele relaties, seksualiteitsbeleving en het voortplantingspatroon. Bij de vrouw zijn ook de vruchtbaarheid, maturiteitsfase (premenopauze, overgang, postmenopauze) en eventuele subjectieve problemen van belang.

Link met kwaliteitsvol handelen

LPD3 De leerlingen observeren, signaleren en rapporteren in functie van de continuïteit van de zorg en ondersteuning, veranderingen bij cliënten en onregelmatigheden in de woon-, leef- en speelomgeving.

- Observeren van veranderingen van seksualiteit en voortplanting bvb de cliënt toont grensoverschrijdend gedrag. De leerlingen kunnen bij opvallende verwickelingen bij de cliënt ook signaleren aan de zorgverleners dat er een noodsituatie is ontstaan.

LPD 9 De leerlingen handelen veilig voor zichzelf en voor anderen

LPD 16 De leerlingen passen algemene principes voor gezondheidsbevordering toe met aandacht voor gezonde en aangepaste voeding, valpreventie en zorg voor voldoende slaap

- Richtlijnen gezondheidsbevordering mbt seksualiteit en voortplanting

LPD 18: De leerlingen ondersteunen het welbevinden van cliënten in verschillende levensfasen

Tips voor integratie:

Hier zou je bvb ook het grensoverschrijdend gedrag kunnen koppelen. Ook het LPD 1 ivm diversiteit en daarbij aansluitend LPD 4 ivm een professionele gedragscode kan je in een project verwerken samen met LPD 5 nl het communiceren en het ondersteunen van het welbevinden van cliënten.

- Het gaat zowel over ziektepreventie als gezondheidspromotie en -bescherming

LPD 3: observatievragen

Seksualiteit en voortplanting

Veranderingen in seksuele beleving?

Behoeftes aan seksualiteit/intimiteit?

Problemen bij zichzelf en bij anderen ten aanzien van seksuele gerichtheid van gebruiker?

<p>Gezondheidspatroon Zelfbeleving</p> <p>Hoe ziet de gebruiker zichzelf? Het gaat om de ideeën van de eigen persoon. De beleving van de eigen vaardigheden, het zelfbeeld, de eigen identiteit, het gevoel van eigenwaarde en het algemene patroon van de emoties. Ook lichaamshouding, motoriek, het oogcontact, de stem en het spraakgebruik maken deel uit van dit patroon.</p>
<p>Link met kwaliteitsvol handelen</p> <p>LPD3 De leerlingen observeren, signaleren en rapporteren onregelmatigheden.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Observaties betreffende de cliënt kunnen ook aan bod komen: hoeveel van de maaltijd werd opgegeten, heeft de cliënt gedronken ... De leerlingen kunnen bij opvallende verwickelingen bij de cliënt ook signaleren aan de zorgverleners dat er een noodsituatie is ontstaan. <p>LPD 12 + De leerlingen ontwikkelen <u>gezondheidsvaardigheden</u> in functie van het eigen mentale welbevinden.</p> <p>LPD 13 De leerlingen reflecteren over een situatie, over het eigen handelen en het effect hiervan op anderen.</p> <p>LPD 16 De leerlingen passen algemene principes voor <u>gezondheidsbevordering</u> toe met aandacht voor gezonde en aangepaste voeding, valpreventie en zorg voor voldoende slaap</p> <ul style="list-style-type: none"> - Op basis van de determinanten van gezondheidsgedrag kan je de algemene principes rond gezondheidsbevordering aanbrengen. Je kan erover waken dat uiteenlopende thema's ivm verslavingsproblematiek aan bod komen: vermijden van tabak en alcohol, drugs, enz. <p>LPD 18 De leerlingen ondersteunen het welbevinden van cliënten in verschillende levensfasen</p>
<p>Tips voor integratie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Je kan dit patroon mee opnemen in andere patronen waarbij je de zelfbeleving rond bepaalde items bekijkt bvb de cliënt heeft problemen met waarneming en cognitie; hoe kijk hij er zelf naar. - Je kan hier ook het gedragswiel opnemen om de cliënt bewust te maken van zijn gedrag en aan gedragsverandering te doen.
<p>LPD 3: observatievragen</p> <p>Zelfbeleving</p> <p>Hoe beschrijft de gebruiker zichzelf (in het kort)</p> <p>Kan de gebruiker voor zichzelf opkomen? Waaruit blijkt dat?</p> <p>Is de stemming van de gebruiker onlangs veranderd?</p> <p>Hoe voelt de gebruiker zich op dit moment?</p> <p>Is er de laatste tijd iets veranderd in concentratie- of denkpatroon ten gevolge van de stemming.</p>

Zijn er veranderingen in uiterlijk en/of mogelijkheden waardoor gebruiker zich anders voelt.
Hoe staat het met de lichamelijke energie van de gebruiker (sterk, zwak, krachteloos, genoeg, te veel, te weinig,...)
Zorgt de gebruiker goed voor zichzelf? Waaruit blijkt dat?

Gezondheidspatroon Rol en relatie

Rollen en relatie gaat over de belangrijkste rollen en de verantwoordelijkheden van de cliënt in zijn huidige levenssituatie en zijn familie-, gezins-, werk-, en sociale relaties met de bijhorende verantwoordelijkheden. De tevredenheid van de cliënt en de eventuele verstoring van dat patroon

Link met kwaliteitsvol handelen

LPD5 De leerlingen hanteren sociale en communicatieve vaardigheden in functie van dienstverlening aan cliënten.

LPD12+ De leerlingen ontwikkelen gezondheidsvaardigheden in functie van het eigen mentale welbevinden.

LPD 13 De leerlingen reflecteren over een situatie, over het eigen handelen en het effect hiervan op anderen.

LPD 18 De leerlingen ondersteunen het welbevinden van cliënten in verschillende levensfasen

Tips voor integratie:

LPD 3: observatievragen

Rollen en relatie

Getrouwd/samenwonend/alleenstaand?

- Kinderen?
- Gebruiker is tevreden over thuissituatie?

Gebruiker heeft steun aan vrienden of familiekring?

Beroep of bron van inkomsten?

Opleiding?

Is er de laatste tijd verandering gekomen in uw sociale contacten?

Komt gebruiker uit een groot gezin?

- Plaats in dat gezin?
- Hoe verliepen de onderlinge contacten?

Lid van verenigingen?

- Hoe verliepen de contacten met derden?

Heeft gebruiker de laatste tijd een verlies geleden (werk, personen, enz.)

Voelt gebruiker zich wel eens eenzaam?

Gezondheidspatroon Stressverwerking

Stressverwerking gaat over de manier waarop iemand in het algemeen met problemen en stress omgaat. Het vermogen een persoonlijke crisis te doorstaan, het mechanisme om iets het hoofd te bieden (coping), steun bij anderen (zoals familie) te zoeken en het subjectieve vermogen om macht over

Link met kwaliteitsvol handelen

LPD12+ De leerlingen ontwikkelen gezondheidsvaardigheden in functie van het eigen mentale welbevinden.

LPD 13 De leerlingen reflecteren over een situatie, over het eigen handelen en het effect hiervan op anderen.

LPD 18 De leerlingen ondersteunen het welbevinden van cliënten in verschillende levensfasen

Tips voor integratie:

- Ook hier kan je met de leerlingen werken rond LPD 1, het belevingsgerichte, diversiteit, ... LPD3, communiceren, ... en het welbevinden.

LPD 3: observatievragen

Stressverwerking

Hoe reageert de gebruiker gewoonlijk op situaties die spanningen oproepen? (vermijden, ontwikkelen van lichamelijke symptomen, medicatie, meer/minder eten, agressie, praten met anderen, alcohol drinken, gevoelens voor zich houden, slapen/terugtrekken, vertrouwen op religie, zo goed mogelijk zelf oplossen, anders, namelijk....)

Probeert de gebruiker spanningsvolle situaties zo goed mogelijk te voorkomen? Door?

Probeert de gebruiker spanningsvolle situaties zo goed mogelijk op te lossen? Door?

Zijn er situaties waardoor gebruiker in de war geraakt? Welke?

Voelt gebruiker zich wel eens angstig of in paniek?

Weet gebruiker dergelijke situaties te voorkomen?

Zijn er wel eens momenten waarop gebruiker aangeeft niet verder te willen leven? Zo ja, ook op dit moment?

Is gebruiker wel eens agressief?

Heeft gebruiker moeite met het uiten van gevoelens?

Met wie bespreekt gebruiker zijn gevoelens/zorgen?

Gezondheidspatroon Waarden en overtuiging

Dit patroon heeft betrekking op waarden, normen, doelstellingen en overtuigingen. Op basis waarvan iemand keuzes en beslissingen maakt. Dus wat iemand belangrijk vindt in het leven. Zijn er bepaalde normen, overtuigingen of verwachtingen ten aanzien van de gezondheid die in zijn beleving botsen.

Link met kwaliteitsvol handelen

LPD 1 De leerlingen handelen belevingsgericht vanuit een holistische, emancipatorische en dynamische mensvisie.

LPD12+ De leerlingen ontwikkelen gezondheidsvaardigheden in functie van het eigen mentale welbevinden.

LPD 13 De leerlingen reflecteren over een situatie, over het eigen handelen en het effect hiervan op anderen.

LPD 18 De leerlingen ondersteunen het welbevinden van cliënten in verschillende levensfasen

LPD 17 De leerlingen informeren de cliënt over en bieden ondersteuning tijdens activiteiten

Tips voor integratie:

- Je kan hier werken rond LPD 17 waarbij je dieper ingaat op dit doel.

LPD 3: observatievragen

Waarden en levensovertuiging

Is de gebruiker gelovig? Welke godsdienst/levensbeschouwing?

Heeft gebruiker behoefte aan religieuze activiteiten?

Zijn er gebruiken ten aanzien van geloofsovertuiging waarmee men dient rekening te houden? Ja, wanneer?

Zijn er gebruiken m.b.t. de etnische achtergrond van gebruiker waarmee men dient rekening te houden? Ja, wanneer?